

Kovisioon kui praktiline tööriist kristliku hariduse ja kasvatuse toena

MARJANA LUIST, Eesti Metodisti Kirik

“Hommik. Pistan nina aknast välja – puhub! Korralikult, õigest suunast, ja päike ka paistab. Ideaalne surfifilm. Tunnen kergelt kahetsust – eelmisel õhtul lubasin Tiiale kovisioonile tulla. Mõtlen endamisi – äkki jätaks kovisioonile minemata. Kuid mingi hääl ütleb sees, et tasub minna.

Pool tundi kovisiooni algusest ja juba olen siiralt rõõmus ja tänulik, et siiski kovisioonile tulin. Natalia vedamisel on ruumis mõnusalt rõõmus, helge ja usalduslik õhkkond. Lisaks olen tagatasku pistnud uued nipid, kuidas töötubasid alustada ja usaldust luua.

Ja siis muidugi kovisioon ise – töötas nagu alati. Teemade ring on seekord väga lai. Panen letti ka enda dilemma /.../ Kaaslaste toel tuleb kamaluga ideid, mis annavad innustust edasi toimetada.

Kovisioon lõppeb ja olen sunnitud ütleva, mida poleks kunagi uskunud end ütlevat – kovisioon oli sama hea kui surf, võib-olla isegi parem. Sain nii ise hea kogemuse kui ka teisi toetada, /.../ head emotsioonid ja uued vaatenurgad enda väljakutsele. /.../

Õö, kell hakkab üks saama. Und ei tule – kovisiooni energia ikka veel üleval. Peaks veel midagi kasulikku tegema...”

Sellisena kirjeldas kovisiooni kogemust Ain oma blogipostituses.¹ Uued ideed ja vaatenurgad, teiste toetamine ja ise nõu saamine, ind ideid ellu viia – need on vaid mõned kasutegurid, mida osalejad on kovisiooni kirjeldamiseks kasutanud.

Mis on kovisioon?

Kovisioon on kindla metoodika abil toimuv grupinõustamine, kus analüüsitakse reaalseid olukordi, jagatakse kogemusi ja teadmisi ning leitakse olukordadele lahendusi. Juhtumid, mille üle arutatakse, lähtuvad osalejatest – juhtumi omanik esitab grupile nõu saamiseks reaalse olukorra, mille lahendamine sõltub loo jutustajast endast. Küsimuste vóorus täpsustatakse juhtumiga seotud nüansse ning seejärel toimub ilma juhtumi omaniku sekkumiseta grupiarutelu, kus olukorra analüüsimisel tuuakse esile erinevad vaatenurgad. Iga osaleja esitab oma versiooni olukorra lahendamiseks. Põhjalikuma kovisiooni baasstruktuuri ja selle korraldamise näpunäidetega saab tutvuda artikli lõpus.

Koviseerimine ei eelda osalejatelt spetsiifilisi teadmisi, piisab vaid kuulamisoskusest, kaasamõtlemisest ja oma mõtete lühidalt väljendamise oskusest. Viimast toetab kovisiooni kindel struktuur, mis seab ajalise raamistiku nii, et juhtumi arutelu ei muutu tunde kestvaks ja laialivalguvaks lobisemiseks.

Kovisioonis puudub kõikiteadja ekspert, kõik osalejad on võrdsed ning panustavad oma kogemuste, teadmiste ja mõtetega. Osalejate mitmekülgne kogemustepagas aitab olukordi näha erinevatest vaatenurkadest ning leida probleemile lahendusi, mille peale juhtumi lauale tooja ei pruugi ise tulla. Selline teadmiste ja kogemuste jagamine ning olukordadele lahendusvõimaluste leidmine aitab osalejatel ennast arendada, et täita efektiivsemalt oma rolle, olgu selleks siis lapsevanemaks olemine, õpetajana töötamine või koguduses erinevates rollides tegutsemine.

---

¹ <https://mentoritekoda.ee/surf-voi-kovisioon/>

Kovisioon kui teistelt õppimine

Igas rollis on võimalik teistelt õppida, paremaks saada, uusi käitumis- ja suhtlemisviise ning nippe õppida.

Sotsiaalkognitiivse õppimisteooria järgi õpib inimene oma käitumisest peaaegu 80% jäljendamise kaudu. Sel viisil õppimiseks on vaja:

- 1) märgata eeskujuks olevat käitumist,
- 2) see meelde jätta,
- 3) võimalust käitumist jäljendada ja
- 4) olla motiveeritud seda kasutama.

(Edgar Krull. 2022. Konstruktivistliku õpikäsituse põhijooni seostatult teiste õpikäsitustega.)²

Kovisioon grupinõustamise meetodina vastab kõigile sotsiaalkognitiivse õppimise tingimustele.

- 1) Juhtumite arutelu käigus tuuakse lauale erinevatest vaatenurkadest lähtuvad võimalused olukorra lahendamiseks. On üsna tõenäoline, et erineva kogemustepagasiga grupi poolt pakutavate lahendusvariantide hulgas leidub midagi eeskjuju väärivat.
- 2) Lahendused pannakse kirja ning antakse üle juhtumi omanikule, et tal oleks võimalik ettepanekud vajadusel taas üle vaadata.
- 3) Kuna kovisioonil käsitletav juhtum tuleneb mitte väljamõeldud, vaid reaalsest ja aktuaalsest olukorrast, on juhtumi omanikul võimalus rakendada arutelu käigus pakutud lahendusi vastavas situatsioonis.
- 4) Juhtumi omaniku jaoks on grupinõustamisel pakutud lahendusvariandi kasutamise motivaatoriks sisemine soov leida toimiv lahendus – see on põhjus, miks kovisioonis osaletakse ning oma juhtum lauda tuuakse.

Kovisioon on tõhus tööriist, et jäljendamise kaudu õppida ja paremaks saada nii lapsevanemana, õpetajana, kolleegina, sõbrana kui ka muudes rollides.

Kovisiooni kasutusvaldkonnad

Kovisiooni kasutatakse eri valdkondades – sotsiaaltööst juhtimiseni, haridusest müügitööni. Meetodi universaalsus võimaldab seda rakendada väga laia spektri probleemide lahendamisel – ajaplaneerimisest laste kasvatamiseni ja organisatsiooni juhtimisest naabriga suhtlemiseni.

Kovisiooni kasutamine haridus- ja sotsiaalsüsteemis töötajate enesearendamiseks ja professionaalsuse suurendamiseks on juba tavapärane, ka kristlikes koolides on see meetod kasutust leidnud. Olen veendunud, et ka kogudustes oleks sellisest grupinõustamise meetodikast tohutult võita – olgu selleks siis pühapäevakooli õpetajate arendamise, koguduse juhtimise, väikegrupi või ka isikliku vaimuliku kasvu toetamise kontekst.

Teemade ring, mille puhul teiste kogemustest ja teadmistest õppida ning mida kovisioonis käsitleda, on samuti lai: juhtimine, koostöö, suhted, konfliktid, rasked juhtumid, läbipõlemine, otsustusjulgus, ideedepõud, mõju suurendamine, motiveerimine, kaasamine, kvaliteet jne.

---

² haridus.ekn.ee/wp-content/uploads/2022/06/Krull-2022.pdf

Kovisioon koguduse kontekstis

Uute teadmiste, oskuste ja nippide õppimine eelnevalt nimetatud teemade puhul on kindlasti vajalikud ka koguduses ning kristliku hariduse ja kasvatuse kontekstis. Koviseerimine on abiks probleemide sõnastamisel, situatsioonide analüüsimisel ja praktiliste lahenduste leidmisel. Grupiga koos probleeme süsteemselt arutledes leitakse lahendusi ka rasketele juhtumitele ning avastatakse olukorraga seotud erinevaid vaatenurki. Kovisioonidel osalejad on meetodi kasutegurina välja toonud ka lahendusvariantide variatiivsuse, mis tuleneb erineva elukogemusega inimeste osalemisest. Koviseerijad on tunnitanud, et on grupinõustamiselt saanud juurde enesekindlust ja otsustamisjulgust. Üksteise kogemustest ja teadmistest õppimine on olnud abiks oma käitumise ja tegevuse analüüsimisel, aidanud tõsta töö kvaliteeti ning andnud inspiratsiooni. Koviseerijad on täheldanud ka omavaheliste suhete tugevnemist ning tugevamat võrgustumist grupinõustamisel osalejate vahel.

Olen veendunud, et ka kristliku hariduse ja kasvatuse pakkujatel on kovisioonist abi nii probleemide lahendamisel kui ka inimeste arendamisel.

Kovisiooni korraldamise praktilised näpunäited

Kovisiooni korraldamiseks ei ole vaja kohale kutsuda spetsialisti, piisab sellest, kui leida koviseerimisest huvitatud inimeste grupp ning kasutada antud artiklis kirja pandud soovitusi. Et tagada lahenduste mitmekülgsus ja erinevate vaatenurkade lähenemine, on optimaalne osalejate arv kovisioonil 5-12 inimest. Koviseerimiseks rahalisi vahendeid vaja ei ole.

Grupinõustamise efektiivseks toimimiseks on vajalikud teatud kokkulepped, mis puudutavad ajas, struktuuris ja teemas püsimist, avatust, teistesse suhtumist ja koviseerimisele pühendumist.

- Kovisioon ei ole koht, kus saab oma elust pikalt pajatada, poliitikuid kiruda või oma lapsi kiita. Üldisi teoreetilisi ja maailmaparanduslikke teemasid grupinõustamisel ei lahata, tegeletakse konkreetse juhtumiga.
- Kovisiooni protsess ei võimalda pikalt ja detailselt olukordi kirjeldada, oma mõtted tuleb väljendada lühidalt. See oskus vajab paljudel arendamist ning kovisiooni kindel ja ajaliste raamidega struktuur pakub selleks suurepärasest võimalust.
- Kuna koviseerimise protsess on intensiivne ja tempokas, on oluline, et osalejad ei tegeleks kõrvaliste asjadega ning oleksid 100% kohal. Iga osaleja peab tähelepanelikult kuulama ja aktiivselt panustama, et grupinõustamine oleks tulemuslik.
- Kovisioon eeldab lugupidavat suhtumist kõikidesse osalejatesse. Grupinõustamisel on kõik võrdsed, sest igaühel on oma kogemuste baasilt midagi jagada. Vältida tuleb hinnangu teadmist teiste osalejate ja nende poolt esitatud lahenduste suhtes.
- Kovisiooni puhul on oluline omada õppija hoiakut, et märgata erinevaid lahendusi ning vältida pakutud lahendustele kriipsu peale tõmbamist. Üks mõte võib viia järgmiseni ning tee sobiva lahenduseni võib minna läbi sobimatute lahenduste. Pealegi on olukorrad erinevad ning viisid neid lahendada on samuti erinevad. Koviseerides ei pea jõudma ühise seisukohani. Igaüks võtab kaasa selle, mis tema jaoks vajalik ja kasulik on.

Kovisiooni baasstruktuur³

1. Juhtumi valimine – 15 minutit

Osalejad kirjutavad paberilehtedele konkreetseid lahendamist vajavaid olukordi, mis on

---

³ Signe Vesso ning Eesti Supervisiooni ja Coachingu Ühingu koolitusmaterjalide põhjal

tegelikud ja aktuaalsed, toimunud või toimuvad tulevikus, seotud juhtumi omanikuga ning mille lahendamine sõltub juhtumi omanikust. Juhtumid kirjutatakse lühidalt pealkirjadena. Iga juhtum eraldi lehele.

Osalejad loevad kordamööda kirjapandud juhtumid ette ja kinnitavad need tahvlile. Osalejad hääletavad nende juhtumite poolt, millega nad soovivad edasi tegeleda. Kõige enam hääli saanud juhtumiga hakatakse tegelema.

2. Juhtumi kirjeldamine – 15 minutit

Juhtumi omanik räägib juhtumist põhjalikumalt ning selgitab: mis on põhiprobleem, miks see juhtum on oluline, mida ta on proovinud lahendamiseks teha, mis kõige rohkem häirib.

Juhtumi jutustaja sõnastab küsimuse, millele ootab osalejatelt vastust. Küsimus on soovituslik tahvlile kirja panna, et see oleks arutelu ajal silme ees. Sel ajal, kui juhtumi omanik olukorda kirjeldab, teised rääkida ei tohi. Küll aga võivad nad samal ajal kirja panna küsimusi, mis aitavad juhtumit paremini mõista. Küsimuste esitamisel tuleb vältida süüdistamist, etteheiteid või targutamist. Iga küsimus kirjutatakse eraldi lehele.

3. Küsimustele vastamine – 10 minutit

Osalejad loevad oma küsimused ette ja annavad need juhtumi omanikule. Iga osaleja saab esitada 2-3 küsimust. Juhtumi omanik kategoriseerib küsimusi vastavalt sellele, millises järjekorras ta neile vastata soovib. Kui kõik küsimused on üle antud, vastab loo jutustaja küsimustele. Sel ajal teistel osalejatel rääkida ei ole lubatud.

4. Juhtumi arutelu – 10 minutit

Juhtumi omanik istub grupist eemale seljaga grupi poole ning arutellu ta sekkuda ei tohi. Küll aga võib ta enda jaoks märkmeid teha. Osalejad analüüsivad juhtumit omavahel, toovad esile erinevaid vaatenurki ja võimalikke lahendusvõimalusi. Ühisele seisukohale jõudma ei pea. Arutelu käigus on oluline vältida etteheidete tegemist ja hinnangute andmist. Vestluse fookuses peab olema lahendus.

5. Lahenduste kirjutamine ja üle andmine – 10 minutit

Iga osaleja vastab juhtumi omaniku poolt esitatud ja tahvlile kirja pandud küsimusele kirjalikult pakkudes välja lahenduse, mida tema sellises olukorras teeks. Lahendused tuleb sõnastada mina-vormis. Iga lahendus kirjutatakse eraldi lehele. Kordamööda loevad osalejad oma lahendused ette ja annavad juhtumi omanikule. Lahenduste üle andmisel juhtumi omanik kommentaare ega arvamust ei avalda.

6. Kokkuvõte – 10 minutit

Juhtumi omanik võtab arutelu kokku jagades, mida ta arutelu analüüsimise käigus õppis ja avastas. Ta võib jagada oma mõtteid ka selle kohta, milline idee teda antud hetkel kõige enam kõnetas ning milline on tema järgmine samm olukorra lahendamiseks. Vältida tuleb lahendusvariantide halvustamist ja osalejatele ning nende ettepanekutele hinnangu andmist. Grupiliikmed jagavad, mida nad sellest juhtumist enda jaoks õppisid ning mida nad endaga kaasa võtavad.